

Миллий тижланчи

Ўзбекистон Миллий тижланчи демократик партиясининг ҳафталик газетаси

1997 йил 19 август

33 (114)- сон

Рассом Ортиқали ҚОЗОҚОВ

ЮРТ ТАЯНЧЛАРИ

ГУЛЧЕХРА

Раҳматовлар хонадонини Бухорода ҳамма таниди. Улар яратган сўзана, зарбоф тўнлар, дўпчиларга, нақшикор мис лаган-у қумгонларга қараб кўзингиз қувонади. Шу кичик хонадонда халқ амалии санъатининг бир неча тури барҳаётлигидан ҳайратингиз ошади...

Иўлдош Раҳматов ўз уйига ёндош, нураб кетган, қаровисиз қолган маҳитни ижарага олиб таъмирлади. Сўнг турмуш ўртоғи Гулчехрага шу ерда хусусий фирма очиб берди. «Сен мана шу жойни обод қил», — деди.

Шундай қилиб, фирманинг номи ҳам ўз-ўзидан келиб чиқди: «Гулчехра». Фирма деганда кўпчиликнинг кўз олдига даромад манбаи келади. Аслида ҳам шундай. Бироқ фирманинг ўзига яраша меҳнати, машаққатлари борки, унга унча-мунча одам бардод беролмади. Фақат меҳнатгина инсоннинг орзу-умидларини рўйбға чиқаради.

Моҳичехра Тошкент санъатшунослик институтида ўқийди. У зардуликни севади. Айниқса, қалин, яъни бухороча гилам тўқишга уста.

Хонадонда тез-тез чет элликлар бўлиб туришади. Шунинг учун ҳам эр-хотин шарқона услубда фитобар очини кўзлашяпти. Турли хил шифобахш гиёҳлардан қадимий анъаналарга хос чойлар тайёрлашни йўлга қўйиб билан бирга, ўзбекона меҳмоннавозлиқни тарғиб этишни режалаштиришяпти.

Халқ амалии санъатининг гўзал намуналарини асраб-авайлаб, авлоддан-авлодга ўргатиб келаятганлиги нафақат бу хонадоннинг, балки халқимизнинг ҳам бахтидир.

ГУЛСАРА

Хукукшунослиги жуда асқотди, — дейди Гулсара хурсандлик билан. Хароратли ва муҳаббатли бу хонадонда 2 ўғил, бир қиз улғаймоқда. Она-сига тортган қиз кооператив техникумининг битирган. Гулсара билан бирга, тоғаршунос бўлиб ишлайди. Уғиллар ота изидан боришяпти. Улар Тошкент хукукшунослик институтида ўқийди. Бўш вақтларида фирманинг ишларига қўмақлашадилар.

Гулсара Абдуллаева туман «Тадбиркор аёллар уюшмасига раис этиб сайланган. — Туманимизда хотин-қизлар бошқарувида 12 та фермер хўжалиги ва кичик қорхона бор, — дейди у уюшма фаолияти хақида.

Гулсара Турсунваннинг 20 бош қора молли, тикувчи Олия Жўраеванинг кичик қорхонаси бор. «Хумор» фирмаси бошлиғи Мубошира Шўева қурилиш ишлари хизматини йўлга қўйган, ўзи архитектор. Бу йил туманимизда янги дам олиш боғи очилди. Уюшма ушун 5000 сўм ўтказди. Келажакда бирор болалар боғчасини оталиқчи олиш ниятидами?

Раёно ЗАРПОВА

КЕРАКДИР КҮЙ-НАВО БИЗГА...

Кўшиқ хамиша халқимизнинг ҳамроҳи, яхши-ёмон кунларда йўлдоши эканини бу йил иккинчи марта ўтказилган кўшиқ байрами яна бир қарра исботлади. Президентимиз ташаббуси билан бошланган «Ўзбекистон — Ватаним» кўшиқлар кўриқ-танлови янги-янги истеъдодларни кашф этишда муҳим омил бўлиш билан бирга, бадий баркамол, мазмунан теран кўшиқлар қўлайишига йўл очди. Республикаимизнинг барча вилоятларида она Ватани, меҳр-муҳаббат, садокатни тараннум этувчи, халқнинг ор-

зу-ниятларидан сўйловчи кўлаб яхши кўшиқлар бунёд бўлди. Утган йили бу тадбир илк бор ўтказилгани учун ҳам баъзи камчиликларга йўл қўйилганди. Ана шулардан хулоса чиқариб, туман, шаҳар, вилоят маданият бошқармалари бу йил ишни анча тадбиркорлик ва уюшқонлик билан ўтказдилар. Жойларда ноҳақликларга йўл қўймаслик мақсадида ҳақамлар хайъатига нуфузли мутахассислар таъинланди. Мухими, бу йил кўшиқ байрамнинг камрови ниҳоятда кенг ва ранг-

баранг бўлди. Ёш истеъдодларга жиддий эътибор берилди. Шунингдек, байрамда турли миллат ва эллардан вакиллари ҳам ўз кўшиқлари билан қатнашдилар. Яна бир нарса таъкидлаб ўтиш керак. Бу йил асосий мақсад танлов эмас, тадбирни оммавий кўшиқ байрами айлантиришдан иборат бўлди.

Байрамнинг якуловчи босқичи пойтахтимизда 17 август кунини бўлиб ўтди. Бунга 17 қишлоқ иборат нуфусли ҳақамлар хайъати якуловчи босқичга тақдим этилган кўшиқларни кўриб

чиқиб, мулоҳазалардан сўнг жиддий хулоса чиқардилар. Чунки тақдим этилган асарларнинг барчаси бир-бирдан мазмунан теран, бадий мукаммал эди.

Мана, республикамиз бўйича ўтказилган кўшиқ байрами голиблари аниқланди. Соғинари ўринлар эгалари ва хомийлар соғинарига сазовор бўлганларнинг қувончи чекизи. Бу қувонч пойтахтимизнинг катта қошоналаридан бири — Халқлар дўстлиги концерт саройида намойиш этилган танлов голибларининг, Гапа-концертида ҳам яққол сезилиб турди. Дарҳақиқат, таниқли бир шоиримиз айтганидек, «буғун керакдир кўй-наво бизга, керакдир кўй-наво бизга».

Кўшиқ байрами голибларининг якуловчи концертида Ўзбекистон Республикаси Президентини Давлат маслаҳатчиси Уткир Раҳмат ҳамда республика Бош вазири ўринбосари Алишер Азизхўжаев қатнашдилар.

«МТ»: воқеалар, хабарлар

ТҲЙ ОЛДИДАН УЧРАШУВ

Тошкент вилоятининг гўзал масканларидан бўлиши Янгийўл шаҳри бу йил ўзининг 60 йиллигини нишонлайди. Шу муносабат билан йил бошидан буён шаҳар Маданият уюшмаси, сановат қорхоналари, ўқув юрларида турли тадбирлар ўтказилмоқда.

Куни кеча ана шундай тадбирлардан бири бўлиб ўтди. Шаҳарнинг Алишер Навоий номидаги маданият ва истироҳат боғида «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси ижодий ходимлари билан учрашув бўлди. Учрашувни шаҳар ҳокими Шўхрат Қорабоев

кириш сўзи билан очди. У шаҳар меҳнаткашларининг тўғра тайёрғарликлари хақида сўзлади. Шундан сўнг наваб ҳафтонга бош муҳаррири Аҳмадхон Мелибоевга берилди. А. Мелибоев йилгиларни жамоа ходимлари билан таништириб, газетанинг бугунги фаолияти ҳамда келгуси режалари хақида сўзлаб берди. Газета ходимларидан Мукаррама Муродова, Гулчехра Умарова бўлиларда олиб борилаётган ишлар билан муҳаббатлари таништирдилар.

Наваб ижодкорларга берилди. Таниқли шоир Нормурод Нарзуллаев, истеъдодли шоирлар Абдулла Турдиев, Рустам Мусур-

Г. ФАЙЗИЕВА

ШОИР ХОТИРАСИ

Ушун туманидаги 5-маданият уйи ва шохобча кутубхона ходимлари ўзаро ҳамкорликда шоир Йўлдош Хилватий таваллудининг 140 йиллигига бағишлаб, шоир яшаб ижод этган Жийдакала қишлоғида адабий кеча ўтказилди. Унда Хилватий адабий меросининг жонқуяри, унинг жияна-набираси Абдуллажон ҳожи Йўлдошев, Маъруфжон Акмалхон ўғли, меҳнат фахрийси Холмирза Саидбоев ҳамда 14-мактаб директори Турғунбой Йўлдошевлар шоирнинг ҳаёти ва ижоди хақида сўз юритдилар. Кеча қатнашчилари шоирнинг кўй-наво асарлари, китоблари кўргазмаси билан танишдилар. Қишлоқ мада-

САҢЪАТКОРЛАР МЕХНАТКАШЛАР ХИЗМАТИДА

Хоразм вилоятида қўзга қўриган «Юлдуз», «Наврўз», «Навбахор», «Дилором», «Хумо» ашула ва рақс халқ дасталари, аскиячи-масхарабозлар, «Достон» ва «Оразбон» фольклор этнографик дасталари, вилоят ҳокимлиги маданият ишлари бўлимининг Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Уктаможон Ахмедов раҳбарлигидаги «Хоразм гуллари» дастаси жамоалари шу кунларда шаҳар-туманларда бўлиб, дала меҳнаткашлари, сановат қорхоналари ишчи-хизматчиларига маданий хизмат кўрсатмоқдалар. Уларнинг дастурларидан мустақиллигимизнинг 6 йиллигини мадҳ этувчи кўй-қўшиқлар, дилларни яйратувчи рақслар, ичакудзи хангомалар, ҳазилу мутотийбалар кенг ўрин олган.

ҲОКИМ РАССОМ ЭКАН

Сирдарё вилояти халқ ижодийети, маданият ва маърифат маркази ҳамда санъат галереяси ҳаваскор рассомларининг ижодини тарғиб қилиш ва маънавий жиҳатидан қўллаб-қувватлаш мақсадида ижодий кўриқ-танлов ўтказди. Танловда ўндан ортик ҳаваскор ижодкорлар иштирок этдилар. Унда «Орол» мавзусидаги акварел иши учун Янгийўл шаҳри ҳокими Зулҳайдар Саманов биринчи ўринни олишга муяссар бўлди. У сентябр ойда Тошкентда республика халқ ижодийети Маркази томонидан ўтказилган кўриқ-танловда қатнашган учун йўлланма олди.

Шу вилоятдан яна бир хабар. Бу ерда «АКС» муаллифлик ижодий студияси иш бошлади. Унга санъат галереяси директори, Ўзбекистон журналистлар уюшмаси аъзоси Маматқарим Абдумўминов раҳбарлик қилмоқда. Студия асосан вилоятда яшаб ижод этаётган халқ унвормандлари, рассомлар ва бошқа ижодкорлар фаолиятини тарғиб қилиш билан шуғулланади. Студия қошида, шунингдек, матбуот, реклама ва рассомлик хизмати, видео ва телестудиялар ташкил этилмоқда.

Садбархон ЖҲРАЕВА

Фотима ЖУМАЕВА

КАМТАР

Миллий Тикланиш

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партиясининг ҳафталик газетаси

1997 йил, 26 август

34 (115)-сон

БУХОРОДА УЛКАН ВОҚЕА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Бухорода нефтни қайта ишлаш заводининг ишга туширилиши маросимига қатнашди ва шу муносабат билан нутқ сўзлади.

Ўзбекистон бугун ўз бахтини ўзи қурмоқда. Бугун Ўзбекистон нима иш қилса, нимага қўл урса, нима билан машғул бўлса, бари ўзига тааллуқли.

Бугун Ўзбекистон ўз тўлейининг, ўз келажагининг ҳақиқий меъмори. Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов ўз нутқидан ана шулар устидан тўхталди. Янги улкан санаот корхонасининг ишга туширилиши мамлакат ҳаётида қанчалар жаҳон аҳамиятга эга воқеа эканлигини кайд этди.

Корхонанинг ҳозирги дунёнинг энг илғор технологиялари ва қурилиш тажрибалари асосида барпо этилганлиги унинг ранг-баранг қимматли маҳсулотларини бошқа жаҳон мамлакатларига чиқариш имкониятини беради. Шу жihat-

дан Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи маълум маънода жаҳон фаровонлигига қўшилган буюк ҳиссадир. Президент маросим сўнггида журналистларнинг турли саволларига жавоб бераркан, яқин келажда Ўзбекистонда чет эллар билан яқин ҳамкорликда қуриладиган шунга ўхшаш йирик санаот корхоналари хусусида тўхталди. Президент санаб ўтган корхоналар турлари, улар билан боғлиқ рақамлар, режалар ҳар қандай одамни ҳам хайратга солмай иложи йўқ. Президент тилга олиб ўтган ҳар бири неча миллионлар доллар турайдиган ўнлаб корхоналар ишга тушганда, Ўзбекистон энг илғор санаот мамлакатлари сафига чиқади. Ми-

нглаб, юз минглаб замонавий малакага эга ишчи, хизматчи, ходим, мутахассислар етишади. Улар билан Ўзбекистон янги маъмур, фаровон мамлакатга айланади. Ўзбекистон Президенти Бухорода қайта тикланаётган қадим маданий ёдгорликлар мажмуиси билан танишди. Ихлос ва самимий эътиқод ҳамда муҳаббат билан қайта қад ростлаётган бундай улғувор ёдгорликлар ўзбек халқининг дунё маданиятига қўшган ҳиссаси нечоғлик улкан эканлигини кўрсатиб туради ва келажак бўғинларни миллий ифтихор, ўз ватанига чеқсиз муҳаббат руҳида тарбиялашга бебаҳо ҳисса қўшади.

— Ҳамма ишларимизни самимийлик ва ихлос билан қилайлик, — деди Президент. — Аллоҳ ҳам ихлос билан қилган мурожаатларимизни қабул этади ва бизни адолатли барча сазой-ҳаракатларимизда қўллаб-қувватлайди. Миллий тикланиш ишларимизда ўз-ўзини алдамаслик, қилинаётган ишларга юзаки қарамаслик, самимийлик ва яна самимийлик барча ютуқларимизга гаров бўлади.

ИСТИҚЛОЛ АЙЁМИ МУБОРАК!

Қадри дўстлар! Мустақил, эркин, демократик Ўзбекистон ўз шонли байрамини нишонламоқда. Истиқлолнинг олти йили ичида Ўзбекистон бутун дунё кўз унгида қад ростлади. Узоқни кўзлаган одил сиёсат, одил ҳолатлар, одил қонунлар, одил сазой-ҳаракатлар, мислиси йириқ-шиқоқларда ўзининг ҳеч қимга қарам бўлмаган миллий тараққиёт йулдан ишон билан дадил бора олишини кўрсатди. Тараққиётга қанчалар қобил ҳамда қадим эканлигини амалда исбот қилди. Бегона-ёт салтанат асорати қишларини улқотириб ташлаган халқ ўз Президентини илғори сурган миллий тикланиш гоиларини жон-дил билан қарши олди. Иккинчи ҳаётнинг барча соҳаларида демократик ўзгаришларни амалга оширишга қатъий бел боғлади.

Бугун бутун Ўзбекистон ўзини янгидан қурмоқда. Обод ҳур, ўзини таниган, дунё тан олган мамлакатга айланмоқда. Истиқлол машъали тобора ёрқинроқ порламоқда. Демократик институтлар, жамоат ташкилотлари, сиёсий партиялар, маданият ва маърифат, янги истиқлол маърифатини барпо қилишда фидокорона улўшларини қўшмоқдалар.

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси ҳам юксак ривожланган фуқаролик жамиятини қуришда ўз ҳиссаси, ўз мустақам ўрни борлигини фахрланади, халқнинг сиёсий онги, сиёсий фаоллигини кўтаришни ўзининг қуддалик муҳим вазифаси деб билади. Ерқин мақсадларга эришни йўлида ғайратини аямайди.

Азиз дўстлар! Бу шодиёна — бизнинг шодиёнамиз. Аҳдодаларнинг тинимсиз қураш ва қурбонликларни эвазига келган шодиёна!

Шу қутлуг айём барча аъзоларимиз, маслаҳатчиларимиз, хайрихоҳларимиз, дўстларимизга муборак бўлсин! Истиқлол муборак бўлсин!

Ватан садоати йўлидаги ҳаракатларингиз улғу, эзгу самаралар келтирсин!

Озод ва обод Ватан мангу яшнаган!

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси Раёсати

ЎЗБЕКИСТОН БЎСАФАСИДА
XXI АСР

ОЛИЙ МАЖЛИС ТАЙЁРГАРЛИК КЎРМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси яна бир неча кундан сўнг бошланадиган навбатдаги тўққизинчи анжуманига тайёргарлик кўрмоқда. Депутатлар тўққизинчи сессия кўн тартибига муҳокама учун киритилган қонунлар, қарорлар лойиҳалари халқро Шарномалар матнлари устидан иш олиб бормоқдалар. Олий Мажлисининг тўққизинчи сессиясида мамлакат ижтимоий ҳаётида бениҳоя муҳим аҳамиятга эга бўлган «Таълим тўғрисида», «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида», «Озод-овқат маҳсулотларининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида», «Давлат солиқ хизмати тўғри-

сида»-ги қонунлар лойиҳалари, «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролик процессуал кодекси» (иккинчи ўқишда), «Ўзбекистон Республикасининг ҳужжатли процессуал кодекси» (иккинчи ўқишда), «Бож тарифи тўғрисида» (иккинчи ўқишда) ҳамда улкан ижтимоий салоҳият қувватига эга «Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастури», «Ўзбекистон Республикасининг миллий хавфсизлик концепцияси» лойиҳалари муҳокамадан ўтади. Бу каби муҳим қонунлар ва ҳужжатлар мамлакатнинг илчил демократик тараққиёт йўлидан оғишмай, қатъият билан боришни таъминлашга хизмат қилади.

Навқирон фикр

ЁШЛАР БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Миллат мезонлари

Ўзбек миллати янги даврга қадам қўйди. Неча ўн йиллар давомида қуллик занжирларида тутқун бўлган буюк миллат ниҳоят озодликка эришди. Бугун ана шу озод миллат ўзининг қутлуг олти ёштини нишонламоқда. Бу байрам гўдак қулғусидек беғубор, қадри ҳам азиз! Бугун Ўзбекистон ўз истиқлол ва тараққиёт йўлида тетапол бўлаётган, дунё хайрат кўзи билан қараётган ва шу баробарда ўзи-да дунёни хайратга солаётган гўдак тимсолидир. Гўдак дунёни тебратар дейдилар. Шу маънода миллат келажги ёшлар қўлидадир. Президент И.Каримов шу боисдан ҳам барча гамжўрлик ва диққат-эътиборни бугун ёшларга қаратаётгани бежиз эмас. Зеро улар буюк миллатнинг буюк келажиги ворисларидир. Бугун дунё ўзгармоқда, давр ўзгармоқда. Бу ўзгаришлар одамлар онгида, хусусан ёшлар онги ва тафаккурида ўзининг қандай таъсирини ўтказмоқда? Энг му-

хими, ёшлар қандай фикр-ламолқоблар?

Шу каби бир қатор саволларга жавоб топмоқ ниётида муҳбиримиз турли касб-корга ва турли дунёларга эга бўлган ёшларга бир нечта саволлар билан мурожаат этди.

МУХБИР: Бугун биз миллат тараққиётида, қолаверса кишилик тараққиётида ШАХСнинг ўрни нечоғлик улкан аҳамият касб этишини билимиз ва ҳис қилиб турибмиз. Сизга ШАХС тушунчаси нимани аниглайди?

Эҳуд бўлмаса ШАХС ким?

ЭркинТИЛАКОВ (ТошДУ талабаси): — Шахс — яшаётган жамият маҳсулидир. У аввало, ҳар томонлама билимли, ўз соғлом фикрига эга бўлган ва шу фикрни ҳамма жойда баралла айта оладиган инсондир. Тарих қанчадан қанча буюк шахслар фаолиятига гувоҳ бўлмаган дейсиз? Жамиятда ҳар бир киши ўз фикрига эга бў-

лиши керак. Агар киши ўз фикрини айта олмаса, бунга жамият айбдор. Биз 70 йил мустамақкачилик даврида ўз фикримизни айтолмай келган, айтдик. Бироқ 70 йиллик юк шунчалар оғир эканки, бу юкни кўтаролмаган жамият тарқалиб кетди. Озодликка эришдик, энди аввалги хатолардан тўри хулоса чиқариб, шахс ЭРКИНЛИГИни қадрлашимиз керак. Қарама қаршилиқда ким қилиб чиқса шу ютади.

Ғолиб ЖҰРАЕВ (социолог): — Шахс бу ўзини ўзи англай олган одам. Албатта, инсон ўзини тўлиғича англолмайди. Инсоннинг яшайдан асосий мақсади умр бўйи ўзини ўзи англашга интилишидир. Инсон яхлит бир бутун мавжудот. Лекин кўп ҳолларда одамларда бутунлик йўқолганини кўраемиз. Агарда инсон ўзининг нега бутун эмаслигини англаса, ҳар бир қилаётган иши ва хатоси учун ўзини ўзи овутиш ўрнига ўз хатти-ҳаракатини жиҳдий таҳлил қилса, ўзини ўзи алдамаса,

унда инсоний қудрати янада ошади. Бу жараён Шахс камолотини белгилайди, десам тўғри бўлса керак. Шахс ўз кучини ва заифлигини англай олган одамдир. Ўз доирасидан чиқа олмаган одам приматлар оиласининг вақилидан нарга ўтолмайди. Ватанни, халқни, бутун тирикликни ўзининг тор манфаатларидан устун қўя олмаган инсон шахс даражасига етмайди.

МУХБИР: — Миллий гурур нима? У ўзини қай тарзда намойиш қилади?

Эркин ТИЛАКОВ: — Ўз миллати учун нафақат жонини, ҳатто ўз оиласини, бола-чақасини ҳам қурбон қила оладиган инсондагина миллий гурур бўлади. Бунинг учун киши ўз миллати тарихини чуқур билиши ва ўз миллати билан фахрлана олиши лозим. Собиқ Иттифок даврида Иванов ва Гдлж бошлиқ бир тўда қонхўрлар бизга «Ўзбеклар иши» деган қора тамга бошиди. Бу ҳодиса тафсилотлари бугун ҳаммага аён. Бироқ бу ҳодисани таҳлил қилаётганимизда кизик фактга дуч келасиз. Яъни кўпчилик жабранувчилар оиласи учун қилмаган ишларини қилдим деб айтишга мажбур бўлишган. Демак, оила миллат олдида ҳеч нарса эмас экан-да дейсиз. Начора? Миллат камчиликларини билган ва уни бар-тарafd этишга интилган инсондагина миллий гурур бўлади. Ўзи ўзини мақташ ночор миллатчиликдан бошқа нарса эмас.

Ғолиб ЖҰРАЕВ: — Миллий гурур — бу миллатнинг ва шу миллатнинг ҳар бир аъзосининг ўзининг тарихидан, аъна ва қадриятларидан гурурланишидир. Миллийлик билан миллатчилик орасида фарқ бор. Миллатчилик ўзга халқларни ерга уриш, ютуқларини кўрмаласлик демакдир. Бу шу миллатнинг интеллектуал савия-

Келажакка бораётган юрт.

Рассом
Ортиқали ҚОЗОҚОВ.

Фарғонада бир оқшом

САОДАТ БОҒИНИНГ МЕВАСИ

Минг бир пахлавонлар айлонасига тушиб қолган ягона малика янглиғ тоғлар орасида бошини эгиб турган гўзал Фарғона бизни қорлади. Давонига чиққандан сўнг осмонига қўл узатсанг, қўл етгулик ойи, шарқираб оқаётган Шохимардоннинг оқу кук сойи, табиати каби табиати, ҳулқи гўзал одамлари. Барчаси одамни хайратга солди. Водийнинг Водил деб номланган тумани бор. Назаримда кимки бу юртга келса, унинг ором-мижонлигини кўриб, «Воҳ, дилим» деб кетса керак. Балки шунинг учун ҳам Водил бўлиб юритилса, ажаб эмас. Бу дунёнинг жаннати қаер дейишса, «Водий» деб айтсак хато бўлмайди. Унинг ҳар бир дарахтини майса-ю чанг губорини бир-бир барғига босгиси келади одамнинг. Ана шундай жаннат юртинг Водил туманида жойлашган жамоа ҳужалиғида «Саодат» журналининг 70 йиллик тўйи тантаналарида «Саодат» боғининг илк ниҳоллари ўтказилган эди.

Ўзбекистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси, унинг Фарғона вилоят бўлими, Фарғона ҳокимияти ҳамда «Саодат» журналининг ҳодимлари ташаббус билан «Айлингни асрагин, элим» мавзусидаги саодатхонлар гурунги бўлиб ўтди. Фарғона вилоятининг барча туманларидан йилган 700 нафардан ортиқ оналар, келинчақлар, қизлар бу базм иштирокчилари бўлишди. Бу халқнинг шоирларга меҳри шунчаларки, таърифлашга сўз ожиз. Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиёвнинг чиқишини аёллар ўзгача бир меҳр, қувонч билан қаршилашди. Туман ҳокими Хомиджон Иўлдошев аёлларни, меҳмонларни байрам билан қутлаб:

— Менинг аёлларга меҳрим бўлакча, балки бу меҳр ўн ўғилни ўстирган онамни қуриб пайдо бўлгандир. Бугунги базм ҳам аёллар учун. Мана шу боғ ҳам аёллар учун. Бу базм «Саодат» боғининг илк меваси. Саодат боғининг меваси эса ширин, — дедилар.

Ўз-ўзидан шоирларнинг мушоираси «Саодат» боғининг меваси ширин» деб номланди. Халқнинг ардоқли қўшиқчиси Илхом Иброҳимов қўшиқлари даврани янада файзли қилди. Вилоят ҳокимининг ўринбосари Гулнора Маъруфова сўзга чиқиб:

— «Саодат» боғи эзгулик ва нафис мажлислар, шоирларнинг гўзал мушоираларнинг макони бўлиб қолади. Озодлик, хурлик қўшқларининг акс садоси янграйдиган макон бўлиб қолади, — дейдилар.

Биз «Саодат» боғида қурилган «Саодат» номли болалар боғчасини қуриб хайратда қолдик. Уларга яратилган шароитларни қуриб, насиб этса, у ерда тарбия топган юрт болалари озод Ўзбекистоннинг камарбасталари бўлади, деб ор-

зуладик. Шоираи жаҳонлар бор жойда шеърнинг қадри, шукҳи кезаверар экан. Мушоирани семимли шоирамиз Ойдин Ҳожиёва бошлаб бердилар:

— Ҳар икки шохидан биттаси шоир бўлган юртда яшапмиз. Нодиранинг изидан келган шоирлар билан учрашиб турибмиз. Бу юртда шеърнинг овози тоғларда акс садо бериб кетгүвчидир.

Фарғонинг гўзал шоирлари Инахон Сиддиқова, Матлуба Ҳоҷилонова, Зухра Алмеваларнинг шеърлари аёлларга, даврадагиларга кўтаринки кайфият улашверди. Сўзга, шеърга ташна халқ шероқар шоира Кутлибека Раҳимовеванинг шеърларини олқишлар билан қутиб олдилар.

Кутлибека опа «Мени қамаб қўйинг ўз ичингизга» деб улғу лутф билан шеър ўқидилар. Фарғоналиклар эса опани юракларига жойлаб олдилар. Ҳислари тўғёнли етук шоирамиз Ҳосият Бобомуродованинг аёлларга бағишланган шеърлари даврани янада файзли қилди. Ҳосият Бобомуродова мушоирани давом этказиб, мана бу сатрларни ўқидилар:

Бунда садоқатнинг гуллари унсин, Меҳрлар, вафолар тополсин ўрин, Шохларига фақат булбуллар қўнсин, «Саодат» боғининг меваси ширин.

Бу боғни кезмоққа қўёш ҳам интиқ, Кўнгиллар кўнгилга бераркан тўрин, Эй юрак, бу чаман қошида энтиқ, Саодат боғининг меваси ширин.

Бир тотган яна бир тоттиси келар, Яратганин ўзи билгайдир сирин. Қучоқларга ўзини отгиси келар, Садоқат боғининг меваси ширин.

Фаллани, пиллани ошиғи билан юртга берган Фарғона меҳнаткашлари ҳам эрта-индин пахта теримига чиқади. Бу анжуман эса бутун терим мавсуми учун кўтаринки руҳ, меҳнат олди хордиқ бўлса ажаб эмас. Инсон манфаатлари йилида қилинаётган савоби ишлардан бири бўлган ушбу тантанادا Ойдин Ҳожиёва «Саодат» боғчасининг болаларига, туман аёлларига журналнинг совгалари ҳамда Республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Дилбар Фуломованинг табрикларини топширди. Мустақиллик шарофати туфайли Фарғона ахлининг кайфияти кўтаринки. Юзлар нурли; чехларда ҳаётга, санъатга муҳаббат. Бу юртни хайрат кўзлари билан тавоф этдим. Яна бир дийдорининг илинжида қайтдим. Бизни Фарғонанинг сўлим гўшалари, халқнинг меҳри қузатиб қолди.

Фарғона
Гулжамол АСКАРОВА

Озод юрт — обод юрт

Озодлик намоёндалари:

Ватанпарвар ва халқпарвар шоиримиз Абдулхамид Сулаймон ўғли Чўлпон XX асрнинг биринчи ярмида...

берилади:

Кетдингми мангуга ташлаб, Калдимми кайгуларим-ла? Хижронинг куйини бошлаб...

Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига

СЕВГИ МАЛАКЛАРИ БИЛАН СЎЙЛАШАРДИ...

Ёвнингми бағрига тушди? Ортик сен мендан узокда Кўзларни уйнатасанми?...

Кўрамизки, Овруро маданияти ва адабиёти билан ошно бўлган, Чўлпон шеърларини яхши билган ўзбек ўғли...

Сен эмасдинг бу асрнинг авлоди, Маъбадинг гамди, Гиря динингда, Яшардинг куёш қадрар юксак...

Шоир ҳар томонлама эзилган бўлишига қарамай, халқига, ватанига бўлган меҳр-муҳаббати унинг умидини сундирмади...

Кўлимда сўнги тош қолди, ёвнингми отмоқ истайман! Кўлимда сўнги ёш қолди...

Чўлпон сўнги нафасига чала тилакча етиш ниятини кўймади. Хакис ҳужумлар сабабли юраги эзилган, кўзлари ёшли кун кеңирди...

Мен Чўлпоннинг «Толо йўлларида» номли шеърлар тўплами бўлганига ва унинг нашр этилмаганига, кўл-лёмаси менда бўлгани ҳақида ёзган эдим...

Камол Мансур, журналист Жаъфар Муҳаммадхонларни изладим. Лекин улар вафот этганлар, ҳовлилари бузилиб кетган экан...

Кейин менга қараб: «Тушундингизми», дедилар. Мен: «Бир оз тушунганимдаман». Маънисини шундай бўлса керак...

Мен кутубхона номини «Турон» деб кўйилганига хисса қўшганларни олқишлаб уларни халқимизнинг асл фарзандлари...

Инсон малак ўлсайди, жаҳон жаннат ўларди. Яъни дунёни жаннат қилувчи ҳам, дўзах қилувчи ҳам одамлар димоқин...

Ўтган кунларимни эслай олмайман, Келгуси кунларим яна белгисиз, Хей, эсим қирмаган кунлар қайдасиз?...

Ватан на Туркиядир туркларга, на Туркистон, Ватан буюк ва муаббид бир ўлкадир «Турон».

Қодир НОРХЎЖАЕВ, профессор

ДИЛИНГ ДУОДАН УЗМА

Бу оламга кимлар келиб кимлар кетмади, Барча ишлар чала қолди, умр етмади.

Ўзлик биноси қад ростлаётгани, кадрларимиз тикланаётгани кимни қувонтирмайди. Андижон — Уш йўли бўйлаб кетаркансиз, эслайсиз: яқин-яқинларга ҳам бу йўлдан...

Кўрган-кўраётган кунларимиздан олган ибратим шу: бир-биримизга меҳр-оқибатли бўлайлик, орамиздаги хаста дилларни, бева-бечораларни тиркилишида...

Бу боланинг онаизорига, падади бузрукворига, неваранинг бобосига яхши оқибати эмасми? Узок-узок қариндош-уруғингизни...

Ўқитувчи Абдуллажон Уринбоев, мулла Ҳамиджон Отабоев, мироб Журавий Эгамовларни элдешлари ҳамон яхши сўз билан ёдлашади...

Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

КЎЛГА ОЛДИНГ ЭРКИНГИ

Кўлга олдинг эркинги, Ўзбекистон, жон ўлкам, Барча бойликларингга ўзингиз бек, хон, ўлкам.

Таъкиб этилган олим, саркарданг ўқилмоқда, Юрак-бағринг ҳеч қачон энди бўлмас қон, ўлкам.

Бир асрга тенг ишлар бир йилда бўлгани рост, Севган касбини қилганга азиз ҳар бир он, ўлкам.

Даврон сурмоқда элинг жаннат мисол кўйингизда, Доим сенга ёр бўлсин ишда зафар, шон, ўлкам.

ВАТАНИМНИ КЎП КЕЗИБ

Ватанимни кўп кезиб, бўлдим беҳисоб хурсанд, Қувонтирди кўзларини Қарши, Ташкент, Самарқанд.

Фаргона водийсизда дўстлар билан учрашдим, Қилган ошларни ширин, сўзлари ҳам мисли қанд.

Далаларда иш қайнар, ҳар соҳада юксалиш, Катта-кичик — ҳаммаси севган касби билан банд.

Бухоро аввалгидан ўзгардиб ўн чандон, Ҳиммати баландларнинг ниятлари ҳам баланд.

Мустақиллик туйғайли чирой очган ҳар томон, Кўллаб янгиликлардан, Тўра, бўлдим баҳраманд.

УЧ НАРСА УЧ НАРСАДА ЙЎҚ

Уч нарса уч нарсда йўқлигин билиб қолдик, Халққа билдирарлик деб уни қаламга олдик.

Биринчиси: лақмада дўстликдан нишонга йўқ, Яхшиликнинг билмас, ҳеч қилмайди вафолик.

Иккинчиси: серғазаб дўст қадрини билмайди, Ҳатто қариндошга ҳам у қилмас меҳрибонлик.

Учинчиси: очкўзда одамийлик, инсоф йўқ, Алдаб бойлик йўғида, ундан узок ҳалоллик.

ДОНОЛАР АЙТИШИЧА

Донлар айтишича, дўстлар уч хил бўлади, Навбат билан барини бир-бир баён қилади.

Биринчиси: «Жон дўсти», булар ҳақиқий дўстлар, Доим вафодор, содиқ, зарур пайтда келади.

Иккинчиси: «Тил дўсти», қуюқ ваъда беради, Иш тусида, бир ваз топиб, келмас йўлни билади.

Учинчиси: «Мол дўсти», мўл-кўл пайтда айрилмас, Йўқ пайтингда юз буриб юрак-бағринг тилади.

ИЛМ ГАНЖ ЭРУР

Энг биринчи илми фазилатлилар билди, Хорун ҳамда Ҳамонлар гала-гала мол қилди.

Иккинчиси: илмли камтар, ҳаволанмайди, Молдор манманлик қилиб доим осмондан келди.

Учинчи: илмининг дўсти, жўралари кўп, Бой-бадавлат кишининг душманлари кўп бўлди.

Тўртинчи: илмилар шафқатли, саховатли, Бой одам ўта ҳасис, фақат пулга интилади.

Бешинчи: илм, фан, обрў, шухрат келтирар, Молдор азобда яшаб гаму гуссага тўлди.

Демак, илм ганж эрур, молу дунё ранж эрур, Илм эгаллаган-чун Тўра иқболи қулди.

Тўра ЖУМАН

Сўз гавҳари ичида

ҲОРМАНГ, УСТВОЗ!

Кундалик нутқимизда оддий сўзлар билан бирга тилимизни кўркэм, жозибали қиладиган оғзи қулоғида, кўйини пуч ёндоққа тўлдирмоқ тарзуви қўлга...

Даставвал у 1964 йили икки мингдан ортик иборани ўз ичида олган «Ўзбек тилининг қисқача фразеологик бирликларнинг грамматик хусусиятлари» мавзусида номзодлик...

1978 йили чоп этилиб лугатчиликда муҳим воқеа бўлган ушбу лугатда мисоллар бадиий асарлардан олинган. Олий ўқув юртларининг филолог студентлари, олий ва ўрта мактаб ўқитувчилари ва оммавий ахборот ходимлари мўлжалланган ушбу лугатда ибораларга семантик...

грамматик, қисман нутқий изоҳлар берилган. Ибораларнинг семантик, грамматик, хусусиятларини чуқур ўрганиш натижасида қатор монография ва рисоалар яратди. Профессор бу ишларни туркийшуносликда биринчи бўлиб амалга оширди. Унинг бу соҳадаги муваффақиятлари кейинчалик бошқа туркий жумҳурият олимларига андоза бўлди. Улар ҳам ўз тиллари мисолида қатор рисола ва лугатлар чоп этдилар.

Лугатшуносликда суяғи қотган устоз 1980 йили Н. Маматов, Р. Шукуровлар билан биргаликда «Ўзбек тили антонимларининг изоҳли лугати»ни нашр этди. Унда 495 та зид маъно сўзлар гуруспасига бирлашувчи 1800 га яқин антонимик жуфтлик тасвирланиб (арзон-қimmat, бой-камбағал) бадиий адабиётдан кўллаб мисоллар келтирилган. Тиниб-тинчимас олим кейинги йилларда лугатчиликдаги ишнинг давом эттириб, ўзбек тилшунослигида кам ишланган мавзу ўзбек тилининг этимология лугати устида иш олиб бормоқда. Бу илм ушбу хамкасбарлари М. Миртожиев, М. Қодировлар билан биргаликда 600 та сўз тарихини ўз ичида олган «Ўзбек тилининг қисқача этимология лугати»ни нашр этди. Тилшуносликнинг фоят машаққатли бўлган бу соҳасида қалам тебратилиш ўта мушкул бўлишига қарамай, олим бу соҳада жасорат кўрсатиб, қийин ишга йўл очиб берди. У лугатчилик билан бирга ўзбек тилшунослигининг назарий масалалари билан шуғулланиб келмоқда. Ўзбек миллий грамматикасининг ўзига хос хусусиятлари ҳақида қатор рисола ва мақолалар эълон қилди. Унинг илмий фаолиятида орфография масалалари алоҳида ўрин тутди.

«Кўшма сўзларнинг имло қоғдалари ва лугати», «Орфография қондалари саводхонлигимиз асоси» каби рисоалари мактаб ва олий ўқув юртларида имло қоғдалари мавзуси бўйича ўқилувчиларга зарур бўлиб алоҳида дастурамал вазифасини ўтади.

Шавкат ақанинг дарслик яратиш соҳасидаги ишлари таҳсинга сазовор. Бундан ўттиз икки йил аввал олий таълим соҳасидаги бой тажрибалари асосида ҳамкасбарлари У. Турсунов, Ж. Мухторов билан биргаликда яратган «Хозирги ўзбек адабий тили» дарслиги 1992 йилда қайта нашр қилинди. Ушбу китоб олдинги нашрини оддий, тўлдирилган, тузатиш вариантлари эмас, балки бутунлай янги ёзилган дарсликдир.

Домла талабчан устоз. Шогирдлари ёзган диссертация, рисола, мақолаларни синчиклаб ўқийди, керакли жойларини тўзатади. Бу жиҳати билан олим айрим илмий раҳбарлардан тубдан фарқ қилади. У ўзига талабчан бўлганлиги туйғайли бошқалардан ҳам уни талаб қилади. Қарий эллик йиллик илмий-педагогик фаолияти давомида кўллаб шогирдлар этиштирди. Хозир уларнинг кўплари устози берган bilimларни ўзи талабаларга улашмоқдалар. Устоз етмишга қирган бўлсалар-да хануз ғайратли ва тетик. Янги-янги қоялар уни тинч қўймайди. Устознинг кўп сонли ўқувчилари захматқаш Шавкат ака Раҳматуллаевага илмий-ижодий ишларига баркамоллик тилайдилар.

Эргаш УМАРОВ, профессор

Газетинг навбатдаги сони 9 сентябрда чиқади.

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ

Масъул муҳаррир: Абдунаби ҲАЙДАРОВ

Газета 136-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г — 0546. Сотувда нархи эркин. Ҳажми 2 босма табоқ. Саҳифаловчи: Хотида Исмолова. Газета IBM компютерида терилди ва саҳифаланди.

Манзилми: Ташкент-83, Матбуотчилар кўчаси — 32. Телефон 133-50-18. «Шарқ» нашриёт-матбаа консерни босмаҳонаси. Манзили: Ташкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Навбатчи — Бектемир ПИРНАҒАСОВ

